

שבועות שנים פרק שלישי שבועות

ב.

א ג טו ט"ז י"ד סי' רל
סעיף י:
ד ב מ"י פ"ג מהל'
שבועות הל' ח ופ"ג
מהל' נדרים הלכה א סמג
לאון רמב"ט טו ט"ז י"ד סי'
רל סעיף ט:
ה ג מ"י פ"ג מהל'
שבועות הלכה א סמג שס
טו ט"ז י"ד סי' רל סעיף
ד:
ו ד מ"י פ"ג מהל'
שבועות הל' א סמג לאון
רמב"ט טו ט"ז י"ד סי' רל
סעיף א:
ז ה מ"י פ"ג מהל'
נדרים הל' ד [ה] א סמג
לאון רמב"ט טו ט"ז י"ד סי'
רל סעיף א:

תורה אור השלם

- או נפש כי תשבע לנפשא בשפתים לְהִרְע או להטיב לבל אשר יבטא האדם בשבעה וְעַל־מַנּוֹן וְהוּא יִדַע וְאֵשׁם לְאֶחָת מֵאֵלֶּה: ויקרא ה ד
- כל נדר וכל שבועת אשר לענת נפש אישה וְקִמְנוּ וְאִישָׁה אִישָׁה וְקִמְנוּ וְאִישָׁה אִישָׁה במדבר ל ד
- וְאֵם בֵּית אִישָׁה נָדְרָה או אָסְרָה אִסֵּר על נפשה בשבעה: במדבר ל יא
- וְאֵם הִיּוּ תְהִי־לְאִישׁ וְנִדְרָהּ עֲלֶיהָ או מִבְּטָא שְׂפָתֶיהָ אִשֵּׁר אִסְרָה על נפשה: במדבר ל ז

מוסף רש"י

איזה איסור האמור בתורה. דכתיב (במדבר ז) לל שבועות איסור, דמשמע שיהא נזכר בזכר שאלקר בכך (נדרים יב).

שאי אובל דף פשיטא. לא פריך פשיטא אלא משום דהיינו שלא אוכל לך דקתני דהא אשלא אוכל לא קשיא ליה פשיטא: לישנא איתקף ליה. וליכא למיפדך כיון דלמשמעין שאי אוכל אמאי אינטיריך למימני ברישא שלא אוכל לך דזו וחקף זו קתני וא"ת נשייליה מה היה בדעתו ויש לומר כגון שאמר שזדעתו כל מה שיהיה משמעות לשונו אי נמי כגון ששכח מה היה בדעתו וצנדרים (דף טו). מפרש אמאי רב שאי לא אמר כדכתיב: איסור מיתפס בשבועה. פי' צקונטרס דאם אמר איסור עלי ככר זה הוי כמי שנשבע על הככר וזו וזו ואמר על ככר אחר הרי זה כזה שהתפס את השני צראשון וקשה ללקמן קתני צברייתא חזיהו איסור האמור בתורה הרי עליו ואליו איסור ככר זה עליו לא קתני ומה שפי' נמי איסור איסור כלומר איסור של איסור זה מה דינו אם אמה אמר מתפס בשבועה כו' שמוכל להוכיח מקרא שזו מן מקום שהוא כמוליא שבו מפי' ומייב קרבן אף איסור זה כו' קשה לדמנע דתנא צל לשמעין דין איסור ולינו משמעין כלום שהרי מסתפק צמתפס שבעה עלונו ועוד דלין דרך משנה וברייתא שיתפס התנא אם חייב או פטור ועוד מאי ואודא לטעמיה דקאמר לקמן דהא מסתפקא ליה ללכזי לקמן פשיטא ליה דכמוליא שבעה מפי' דמי ועוד דכלל הספרים גרסי' בצמוך כמוליא שבעה מפי' וחייב צו"ו ולפי"ה ה"ל למינקט חייב צלל ו"ו ומפ' רבינו תס דמצטא הכתוב צפרשה הוא לשון שבעה שנסבע צלל איסור כדפירש נמי צקונטרס אצל איסור הכתוב צפרשה חינו שבעה שאלקר עלונו צלל איסור אלא צמתפס שבעה מצד מצד שנסבע על הככר וזו וזו ואמר על ככר אחר הרי עלי שלא אוכל ככר זה כזה והיינו איסור דקרא וה"ל מפרש לה צברייתא ללכזי ויאסור של איסור זה אם אמה אמר מתפס בשבעה צלל לומר שהתפסו בככר שנשבע עליו הוי כמוליא שבעה מפי' וחייב ואם לאו שלא התפסו בזה אלא אמר איסור ככר זה עלי אין זה לשון שבעה ופטור ח"נ ה"ל אם אמה אמר מתפס בשבעה פי' שהתפסו צלל שבעה שזכיר לשון אכילה ואמר הרי עלי שלא אוכל זה כזה

ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אלא אמר הרי עלי זה כזה פטור ועי"ל איסור איסור היינו איסור שלישי שהתפס ככר שלישי צניי ואם אמה אמר מתפס בשבעה דהיינו השני כמוליא שבעה מפי' דמי דהוי לגמרי כראשון אף לענין להתפס בו חייב גם בשלישי ואם לאו ששלישי היה צניי ורצה פליג עליה ופטור אף צניי אצל תימה דלכתיב מסתפקא ליה לתנא בשבועה א"ל כתיב א"ל קאמר. דאי הוה כתיב שבעה הוה מפרש שזאתה מצטא אסרה על נפשה אכל השתא על כרחך אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה צלל שבעה מצטא א"ל ומה נמי כתיב (במדבר ז) ואלה הן הדין אשר יצא איש בשרו או אביו כיום שמת בו גדליה בן אחיקם כיום שראה ירושלים בחורבנה אסור ואמר שמואל והוא שנדרור ובא מאותו היום בשלמא לאבי מדרמתפס בנדר נדר מתפס בשבועה שבעה אלא

ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אלא אמר הרי עלי זה כזה פטור ועי"ל איסור איסור היינו איסור שלישי שהתפס ככר שלישי צניי ואם אמה אמר מתפס בשבעה דהיינו השני כמוליא שבעה מפי' דמי דהוי לגמרי כראשון אף לענין להתפס בו חייב גם בשלישי ואם לאו ששלישי היה צניי ורצה פליג עליה ופטור אף צניי אצל תימה דלכתיב מסתפקא ליה לתנא בשבועה א"ל כתיב א"ל קאמר. דאי הוה כתיב שבעה הוה מפרש שזאתה מצטא אסרה על נפשה אכל השתא על כרחך אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה צלל שבעה מצטא א"ל ומה נמי כתיב (במדבר ז) ואלה הן הדין אשר יצא איש בשרו או אביו כיום שמת בו גדליה בן אחיקם כיום שראה ירושלים בחורבנה אסור ואמר שמואל והוא שנדרור ובא מאותו היום בשלמא לאבי מדרמתפס בנדר נדר מתפס בשבועה שבעה אלא

מסרבין. מפליגין: מהני' צשאין מסרבין זו. הלך שאוכל דקא אכילה הוא: רב אשי אמר טני. צברייתא שבעה שאי אוכל לך: דאיסקל. נכסל ולא נתכוין לומר שאי: איסר שבעה. מפרש לקמיה: איסור איסר. איסרתו של איסר מה הוא: אם אמה אמר כו'. מאי קאמרת והא אמרת איסר לשון שבעה הוא והדר תני אם אמה אמר: ה"ק מצטא שבעה. האומר מצטא ככר זו עלי כלומר שבעה שלא אוכלנו ואם אכלנו ה"ז צעולה ויורד: איסר מיתפס בשבעה. איסר עלי ככר זו הרי הוא כמי שנשבע על הככר וזו וזו ואמר על ככר אחר ה"ז כזה שהתפס את השני צראשון: איסור איסר. ומהו איסורו של איסר זה: אם אמה אמר כו'. אם תמני לומר שהתפס בשבעה כמוליא שבעה מפי' דמי ולא אכלנו חייב קרבן אף זה האומר איסר ככר זה עלי חייב קרבן אם אכלו שהאיסר לשון התפס שבעה הוא: ואם לאו. שהתפס בשבעה אינו נכשע לענין קרבן ומלקות אף האיסר אין זו לא קרבן ולא מלקות: או אסרה איסר שבעה. משמע שאסרתו ותפסתו צדכר שנשבע עליו ככר: או מצטא שפיה אשר אסרה וגו'. ולא תני צצבעה צמה אסרה את נפשה צללון מצטא: רבא אמר. לא איסתפיק ליה לתנא למימר צצא אם אמה אמר דפשיטא ליה דמיתפס בשבעה לאו כמוליא שבעה מפי' הוא: והכי קאמר מצטא שבעה זה הטילו הכתוב כו'. היינו פירוש דאיסור איסר אם אמה אמר והכי קאמר איסור של איסר שאמרת לך שהוא שבעה לא כל הלשונות שוות צו שהרי הטילו הכתוב צין נדר לשבעה אם אמרתו צללון שבעה כגון איסר שלא אוכל ככר זה כן לשון השבעין אמרים שלא אוכל אף האיסר שהזכיר צללון זה שבעה אסר וזו חייב קרבן ואם לאו הוילאו צללון נדר שאמר איסר ככר זו עלי שהוא לשון הנודרים קונס זה עלי אף זה נדר ופטור מקרבן: כיום שמת צו חזיו. כאשר אסרתי עלי צשר כיום שמת צו אכל לעולם: והוא שנדרור וכל מאוסו היום. שקיצל עליו ככר נדר שלא יאכל צשר כיום שמת צו חזיו לעולם וכן חזיו שמת צו פלוני וכן יוס שנהרג צו גרליה. וקסלקא דעתא

השתא דהיינו מתפס בנדר וקתני חזיהו איסר האמור בתורה שהוא צלל יחל דברו א האומר הרי עלי כו' אלמא המתפס בנדר הרי הוא צלל יחל כנדר עלונו ומדרמתפס בנדר נדר מתפס בשבעה שבעה: מרין פטור מיהו הא פשיטא ליה שדיו כראשון קרבן צצני ורצה פליג עליה ופטור אף צניי אצל תימה דלכתיב מסתפקא ליה לתנא בשבועה א"ל כתיב א"ל קאמר. דאי הוה כתיב שבעה הוה מפרש שזאתה מצטא אסרה על נפשה אכל השתא על כרחך אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה צלל שבעה מצטא א"ל ומה נמי כתיב (במדבר ז) ואלה הן הדין אשר יצא איש בשרו או אביו כיום שמת בו גדליה בן אחיקם כיום שראה ירושלים בחורבנה אסור ואמר שמואל והוא שנדרור ובא מאותו היום בשלמא לאבי מדרמתפס בנדר נדר מתפס בשבועה שבעה אלא

השתא דהיינו מתפס בנדר וקתני חזיהו איסר האמור בתורה שהוא צלל יחל דברו א האומר הרי עלי כו' אלמא המתפס בנדר הרי הוא צלל יחל כנדר עלונו ומדרמתפס בנדר נדר מתפס בשבעה שבעה: מרין פטור מיהו הא פשיטא ליה שדיו כראשון קרבן צצני ורצה פליג עליה ופטור אף צניי אצל תימה דלכתיב מסתפקא ליה לתנא בשבועה א"ל כתיב א"ל קאמר. דאי הוה כתיב שבעה הוה מפרש שזאתה מצטא אסרה על נפשה אכל השתא על כרחך אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה צלל שבעה מצטא א"ל ומה נמי כתיב (במדבר ז) ואלה הן הדין אשר יצא איש בשרו או אביו כיום שמת בו גדליה בן אחיקם כיום שראה ירושלים בחורבנה אסור ואמר שמואל והוא שנדרור ובא מאותו היום בשלמא לאבי מדרמתפס בנדר נדר מתפס בשבועה שבעה אלא

א) [עין תוס' לעיל י"ט ד"ה שבועות כו' ורמיהו, צ) נדרים ט"ז י"ד, א) וצנדרס לן]

רבינו הננאל

אכילנא משמע. ופרק אביי מתני' דנדרים במסרבין בו לכול. ואמר שבעה שאוכל לך כלומר שבעה אם אוכל לך דמשמע לא אכילנא לך הוא. מתני' בשאין מסרבין בו דרייק לישניה כמשמעה. רב אשי אמר תני במתני' דקתני לה במסכת נדרים שאי אוכל דמשמע אינו אוכל. ואמרין הא לא אצטרין א"ל קמ"ל. אצטרין מהו דהימא לישניה אתקיל ליה ושאוכל הוא קמ"ל דוקא הוא שאי אוכל שאינו אוכל לך: ת"ר מבטא שבעה איסר שבעה. אסר איסר כו'. תירצה אביי הכי מבטא שבעה. פי' מתפס בשבעה. א"ר כגון שנשבע שלא יאכל בשר זה. וחזו ואמר זה הפת עלי כזה הבשר. אסר איסר כגון שהתפס עוד דגים על אותה הפת שהתפס בכשר. ואמר אם אתה אמר מתפס בשבעה כמוצא נדרים מפי' דמי חייב. ומה הוי תהיה לאיש נדריה עליה או מבטא שפתייה. ואילו שבעה לא איכר בה. כמה דכתיב או נפש כי תשבע לכטא בשפתים ש"מ במאי אסרה במבטא: רבא אמר לעולם מתפס בשבועה לאו כמוצא שבעה מפי' הוא. והכי קתני מבטא שבעה. אסר שבעה. אסרה דאמר הטילו הכתוב בין נדר לשבועה דכתיב ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבועה. הוציא זה האיסר מפי' בלשון נדר. הרי הוא נדר. בלשון שבעה הרי הוא שבעה. מתפס בשבועה אביי אמר כמוצא שבעה מפי' הוא. רבא אמר לאו כמוצא שבעה מפי' הוא. ומותבין עליה ופרקי הכי

א) נחלה דל"ל לא אינטיריך ללמשעין ומשני דלאינטיריך מהו דתימא ורי.